

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 6., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj
Poznamo številke se prodajajo po 3 v. n. (6 stotink)
v mnogih tobakernah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
Kranju, Št. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu,
Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.
ENE OGLASOV se računajo po vrstah (širine 73 mm, visoke
24 mm); za trgovinske in obrtne oglase po 20 stotink;
za oglasne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov
po 50 stot. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka na-
daljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa
10 stot. — Oglase sprejema „Inseratni oddelek uprave
Edinosti“. — Plačilo se izključno le upravi Edinosti.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

NAROČNINA ZNAŠA

za vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na
naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina za naslednje leto „Edinosti“ stane: celoletna K 5 20, pol leta 3-60
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana
pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.
Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik
konsorcijski list „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijska
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-branilnični račun št. 841-662.
Telefon št. 1157

BRZOJAVNE VESTI.

Ogrska poslanska zbornica.

BUDIMPEŠTA 27. Zbornica je pričela
razpravo o pooblastilnem zakonu. Poročevalec
Földes je naglašal, da zahtevajo interesi de-
žele, da vsprejme zbornica te predloge, da se
ne izpostavi dežele nevarnostim nesigurnosti,
ki je pretjeto, ako ne bi bila nagodba vspre-
jeta. (Pohvala.) Poročevalec je obširno govo-
ril o nagodbenih vprašanjih. Naglašal je po-
sebnost da si je Ogrska priborila avtonomni
carinski tarif, ki ji nudi sredstev, da leta
1917 prisili Avstrijo, da bo vsaj pravično po-
stopala z Ogrsko, kajti sicer zamore Ogrska
s tem tarifom uničiti avstrijsko industrijo.
(Živakno odobravanje.) Poročevalec je govoril
tudi o bančnem vprašanju in izjavil, da je
bil vedno pristaš samostojne ogrske banke,
ki jo je možno uresničiti. Ustanovitev samo-
stojne banke je pa odvisna od gotovih zahtev,
ki jih ni možno prezreti. Pri tem je treba
naglašati, da izvršuje avstroogrška banka v
valutopolitičnem oziru popolnoma svojo na-
logo. Isto tako zasluži popolno priznanja tudi
nje obrestna politika. — Farkashazy (disident
neodvisne stranke): Torej živila skupna ban-
ka! — Földes: Avstroogrška banka je vse-
kako nasproti Ogrski boljje postopala, kakor
mnogi čisto ogrski zavodi. Da omenim le en
izgled: dne 15. marca je avstroogrška banka
razvila ogrsko zastavo, česar mnogo ogrskih
zavodov ni storilo. Govornik je priporočal
zbornici, naj vsprejme predlogo.

Predsednik je priobčil, da je posl. Hoitsy
uložil predlog, naj bi se trajanje sej za časa
razprave navzočega zakon-kega načrta podaljš-
alo za eno uro. O tem predlogu bo zbornica
glasovala koncem jutrajšnje seje.

Nato je povzel besedo trgovinski minister
Košut ter izjavil: Da je vlada predložila nav-
zoči zakonski načrt, jo je k temu prisililo dej-
stvo, da zlorabljajo hrvatski poslanci pravice,
podeljene jim vspejčasno od Ogrske. Carinska
in trgovinska pogodba z Avstrijo mora biti
vsprejeta v določenem terminu. S tem so spo-
jeni veliki interesi dežele in on, minister, je
trdno prepričan, da velika večina zbornice odo-
bri ta predlog, ki so ga odseki že v podrob-
nostih pretresli in skoraj enoglasno vsprejeli.
Ogrska zbornica ne sme trpeti, da bi postop-
panje Hrvatov spravilo najvišje interese
dežele v nevarnost. (Živahna pohvala in vi-
harni klici levičarjev: Ven z njimi!) Vlada
je to predlogo predložila, obstoječo iz enega
paragrafa, proti obstrukciji Hrvatov. Minister
se je za to le težko odločil, vendar po zrelem
premišljevanju je prišel do prepričanja, da je
to edini izhod. Prišel je do mnenja, da nima
poslanska zbornica le pravico, ampak da je
celo dolžna predlogo vsprejeti. (Živahna po-
hvala.) Oblika te predloge, v kateri je zdru-
ženo več zakonskih načrtov, je mnoge kroge
vznemirila. To pa ni opravičeno, kajti te pred-
loge so med seboj v tesni zvezi. Z velikim
trudom se nam je posrečilo, da smo z avstrijs-
ko vlado sklenili to pogodbo. Ogrska vlada
je bila v mnogo neugodnejem položaju, nego
avstrijska, ki pozna moč Avstrije in jo tudi
nasproti nam izkorišča. Vendar se nam je
posrečilo, da smo pridobili vspehov ne le na
državnopravnem polju, ampak da smo zašči-
tili interese dežele tudi v gospodarskem po-

gledu, ter uveljavili mnogo zahtev stranke ne-
odvisnosti.

Za pridobitve moramo seveda plačati
tudi veliko ceno. Toda jaz in vsi člani vlade
sino bili mnenja, da moramo tudi za ceno, ki
je ob sedanjih razmerah zelo visoka, zagoto-
viti deželi za leto 1917 svobodno dispozicijs-
ko pravico. O tem času ne bo na potu več
ovir, ki obstojajo sedaj. To bodo morala vzeti
na znanje tudi inozemske države. Resnična
ustanovitev samostojnega carinskega ozemlja
je predvidena še le za leto 1917 ali 1915,
samostojno banko bo možno ustanoviti še le
leta 1910; do tedaj bo še časa dovolj za
sporazumno delovanje členov vlade, da si
Ogrska nabira dovoljne moči, da uresniči po-
tem eno in drugo. Dokler bo vladalo mej
členi popolno sporazumljenje, bomo roko v
roki delovali skupno v ojačanje naše domovi-
ne. (Dolgotržno odobravanje.) Sklenili smo
nagodbo, da se izognemo borbi, ki bi bila na-
stala med obema državama. Ako bi se bil
obdržal status quo, ne bi leta 1917 mogla
Ogrska razpolagati sama seboj. Mi imamo nad
20 pogodb, katerim ne poteka rok. S pogod-
bo z Avstrijo, ki smo jo sedaj sklenili, bomo
mogli te pogodbe odpovedati.

Kar se tiče kvote, ni visokost kvote, ki
je proti principu stranke neodvisnosti, marveč
kvota sama. Minister je izjavil, da se hoče enkrat
apelirati na one poslance, ki so zapustili stran-
ko v teh težavnih časih. Nikakor ne dvomi o
patriotizmu teh poslancev, vendar je prepri-
čan, da bodo še čutili težke in britke posledice
tega njihovega sklepa. Pomisljijo naj, da se
gre za velike narodne interese in že to bi
jim moralo biti povod, da opuste svoje pomi-
sleke. Zato prosi, naj zbornica vsprejme pred-
logo. (Dolgotržna pohvala, ploskanje in eljen-
klici.)

Na to je bila pavza. Potem je predsed-
nik priobčil, da je minister Košut iz zdrav-
stvenih ozirav pooblastil državnega tajnika
Sztreyi-jasa, da ga za časa razprave te pred-
loge zastopa.

Posl. Geza Polonyi (disident stranke ne-
odvisnosti) je izjavil, da tudi on priznava, da
morajo v očigled hrvatske obstrukcije vsi Mad-
jari složno postopati. Kar se tiče uporabe po-
slovnika, se vendar ne sme istega o različnih
časih različno uporabljati. Pripravljen je pa
vse podpirati, kar bo večina sklenila, da se zruši
obstrukcija. Že iz tega je razvidno, da nikakor
noče podpirati Hrvatov. Tudi proti navzočemu
zakonskemu načrtu noče obstrukcije, kajti ob-
strukcija je le tedaj opravičena, ako se pre-
težna večina dežele bori proti kakim zakonskim
predlogi. On ima pomisleke le radi državno-
pravnih posledic te predloge. — Govornik je
potem polemiziral proti izvajanju trgovinskega
ministra glede carinskega tarifa. kvotnega in
bančnega vprašanja.

Govornik je v svojem in v imenu 11 di-
sidentov predložil sklenjen predlog, v katerem
naj zbornica izjavi, da smatra ustanovitev sa-
mostojne banke z dnem 1. januarja 1911 ne-
obhodno potrebno in v to svrhu naj izvoli
komisijo sestojčo iz 21 členov. Polonyi je
zaključil svoj 3 in pol urni govor z izjavo, da
po njegovem mnenju ne bo samostojno carin-
sko ozemlje ustanovljeno niti l. 1917. Odsko-
nil je predlogo. Nato je bila seja zaključena,
Prihodnja seja jutri.

zmedeno, kakor pritanje glasovi, vmes je za-
klicala kukavica, potem je bilo zopet vse tiho,
nič se ni genilo, cel narava, se je zdelo, je
zadrževala svoje dihanje.

In naenkrat, v to brezglasno tišino je
pal strel. Stotnik je skočil pokoncu, vojaki so
pustili svoje še ne izpraznjene krovnike in
tekli na svoje prestole, v hipu je bil zaseden
mli od vrha do tla.

Stotnik je bil stopil na cesto, da po-
gleda po sovražnikih; na desno in levo se je
raztezala belobliščasta v solnčni svetlobi, a
ležala je tiha in prazna; tedaj je pal drugi
strel in okrog in okrog nikjer človeka! Ko
se je stotnik ozrl, je videl zgornaj onostran
vode med dvema drevesama vstajati tenek
oblaček dima, sicer pa ni bilo zapaziti
ničesar.

Lopovi so vedeli, da smo tukaj; pri-
plazili so se po gozdu in ležé zdaj za drev-
jem, „je jezno zamrmral stotnik in ukazal
svojim vojakom, ki so bili postavljeni za mli-
nom, naj streljajo. Krogle so žvižgale po
zraku in frčale čez Morelo sém in tja, ne da
bi zadele.

To je trajalo blizu dve uri, stotnika je
začela stvar dolgočasiti in ravnodušno je
žvižgal pesmico.

Franka in Dominik sta stala na dvo-
rišču in opazovala s posebnim zanimanjem
mladega vojaka, ki je bil postavljen na bregu

† Generalni guverner Novicki.
ODESA 27. (Petr. brz. ag.) Generalni
guverner Novicki je nenadoma umrl.

Maroko.

PARIZ 27. „Matinu“ poročajo iz Nemour-
sa (Alžir), da se je pet rodov, ki so bili do-
slej nevtralni, pridružilo Beni-Sasenom. Položaj
postaja kritičen.

PARIZ 27. Glasom poročila poveljnika
kolone, odposlane v okolico Ugide, sestoječe
iz 300 mož, je imel dne 25. t. m. predpolud-
ne poveljnik razglednega oddelka v Kisu, boj
s 1500 urojenci. Poveljnik se je moral umak-
niti do reke Kis, odkoder je več ur s puška-
mi streljal na sovražnika. Sovražne čete so
se konečno umaknile.

Z občnega zbora pol. društva „Edinost“.

Poročilo tajnika.

Gosp. dr. Josip Wilfan je prečital
to-le krasno sestavljeno poročilo, ki so je
zborovalci s pravo naslado poslušali:

Slavni zbor!

V smislu društvenih pravil mi je v
imenu odbora poročati o njegovem delovanju
v letu, ki je teklo od 9. decembra 1906, to
je, od lanskega rednega občnega zbora
naprej.

Ne po množini dela, ki se je izvršilo,
ampak po vrednosti vspehov, ki so
se dosegli, hočete vi, častiti zborovalci, soditi
odborovo delovanje, ki se itak, po naravi
same stvari, večinom delom odteguje javnosti.

Poročilo o odborovem delovanju bo torej
odgovarjalo svoji svrhi in bo ob enem vendar
zadosti verno, celo najbolj točno, ako se po
vzoru tajniških poročil iz prejšnjih let do-
taknem po vrsti onih dogodkov in vprašanj,
ki so bili predmetom odborovega posvetova-
nja in ukrepanja.

Po društvenih pravilih bi imel tajnik vo-
diti ne samo zapisnike o sejah in zborova-
njih, ampak tudi „spominsko knjigo o vseh
za društvo imenitnih dogodkih“, tako, da bi,
kakor je v pravilih rečeno, „te bukve bile
prava društvena kronika ali zgodovinske
bukve.“ — Dandanašnji pač ni treba tajniku
našega društva pisati take knjige: saj se ta
spominska knjiga tiska sproti vsaki dan. V
člankih, dopisih in poročilih „Edinosti“ od-
mevajo „vsi za društvo imenitni dogodki“, ki
bi jih bilo, v smislu društvenih pravil, ohrani-
ti trajnemu spominu. Ker se imam, kakor
prej rečeno, v tem izvešju dotakniti po vrsti
onih za društvo pomembnih dogodkov, lahko
pravim, da mu je snov zajeta iz predalov
„Edinosti“.

Tajnikovo poročilo postaja na ta način
nekak pregledni posnetek iz one društvene
kronike, ki ste jo vi sami, častiti zborovalci,
čitali tekom društvenega leta, dan za dnevom,
list za listom. In zato mi ne bo treba biti
preobširnim.

* * *

Na lanskem rednem občnem zboru iz-
voljeni odbor je bil tako le sestavljen: pred-
sednik Ivan Goriup, podpredsednika dr.
Otokar Rybář in dr. Edvard Slavik, tajnik
dr. Josip Wilfan, blagajnik dr. Josip Mandić,
odborniki Ante Bogdanović, dr. Gustav Gre-
gorin, Ante Kresović, Anton Miklavc, Josip
Negode, namestniki Valentin Cibic, Ferdinand

Ferluga, Josip Gregorič, Martin Košuta,
Martin Pečar, Dragotin Pertot, Anton Sanci-
Drejač, Josip Urbančič, in konečno pregledo-
valca računov Ivan Prelog in Gracijan Ste-
pančič.

Na zunaj se je odborovo delovanje ka-
zalo posebno intenzivno le za časa državno-
zboreskih volitev, o letošnji spomladi. Toda ne
samo v javnih nastopih, ampak tudi — in to
še veliko bolj — v podrobnem delu za vsa-
stransko organizacijo slovenskega žilja na
Tržaškem, za pospeševanje njegovih narodnih,
kulturnih, političnih in drugih koristi sploh se
mora kazati odborovo delovanje.

V mnogih, nad tridesetih sejah je odbor
razpravljal o stvareh, tičočih se delokroga na-
šega društva in ukrepal o korakih, ki bi jih
bilo storiti, da se ustreže društvenemu name-
nu. Tudi izven sej, na mnoge druge načine,
se je odbor po svojih močeh trudil, da zado-
sti svoji nalogi.

* * *

Bodi o tej priliki izrečena zahvala onim,
ki so nesebično in požrtvovalno podpirali od-
bor z besedo in z delom, na shodih, v volil-
nih pripravah, in o drugih prilikah. Dala sre-
ča, da bi se število njih v prihodnje še po-
množilo!

Prej, nego preidem k podrobnejemu po-
ročilu, mi je dolžnost, spomniti se izmej pre-
minulih členov našega društva predvsem onega
plemenitega moža prave naše okoličanske ko-
renine, dra Simona Pertota, ki mu je nedavno
temu, dne 14. septembra t. l., v Barkovljah za-
tisnila oči prezgodnja smrt. V svojem zdrav-
niškem poklicu visoko čislani in postavljeni na
odgovorna, prečastna mesta, dika svojega rojst-
nega kraja, dober, človekoljuben, od vseh spo-
štovan, si je v onih, ki so mu prišli bližje,
pridobival občudovalcev in prijateljev, bogate-
ga uma, bogatega srca je bil z vso dušo vnet
za ideale, ki jih goji naše društvo, je v tih skrom-
nosti storil vse, kar je mogel, za našo stvar. V
kmetijskem društvu, posebej je marljivo in
umno deloval za gospodarsko povzdigo svoje
drage okolice. Glavar ugledne rdbine je za-
pustil svojemu narodu venec njemu zvestih
sinov in hčer. Možu, s katerim smo toliko
izgubili, ki nam je vendar s tolikim delom
ostal, hranimo časten, trajen spomin.

(Pride še.)

Crtice o slovenski politiki.

S posebnim ozirom na bodoče deželnozborske vo-
litve na Kranjskem.

Lasciate ogni speranza.

XIX.

Ako bi se predstojče volitve v kranjski
deželni zbor složno vršile, bi to ugodno upli-
valo na sosedne Slovence, ki so tudi na Go-
riškem in na Štajerskem tako nesrečno raz-
klani. Kaj bi mi dali, ako bi se obe stranki
slovenski enkrat sporazumeli vsaj ob vpraša-
njih, ki so važna za narodno skupnost!! In
če ne bi že prišlo do kakošnega kompromisa,
bilo bi že kako premirje veliko vredno, ako
bi stranki pokazali toliko samozatajevanja, da
bi sporazumno postavili kandidature ter da bi
vsaka stranka pritiskala na svoje časopise,
da ostane tudi ono objektivno in zmerno.
Potem bi se volitve vršile res svobodno;
kajti, če tudi ni terorizma od strani vlade
(vsaj očitnega terorizma ne), je pa tudi pri-
stisek od strank in njihovih pristašev

kakor bi ga hotel vprašati, da-li je že vse pri
kraju?

„Zdaj pride glavni udarec,“ je rekel ta.
„Ne odstanite tu, ko nevarno.“

Komaj je bil izgovoril, ko je izbruhnilo
silno streljanje; vrh starega bresta je bil
zadet in njegovo perje je sfrčalo, kakor bi
ga zadrl vihar, visoko kvišku. Prusi so me-
rili previsoko in krogle so bile k sreči pile-
tele v drevo. Dominik je odvel Franico strani
in oče, ki jima je sledil, jima je zaklical:

„Pojdita v klet, otroka, tam je zidovje
trdno.“

A nista ga slišala in sta šla v veliko
sobo, kjer je kakšnih dvanajst vojakov tiho
čakalo za zaprtimi polkni in kukalo vun skoz
špranje.

Stotnik je bil kljub salu, grmečih okoli
njega, ostal zunaj. Počutil je za nizkim zidom
in zasledoval razroj bitke. Zunaj postavljeni
vojaki so imeli ukaz, naj se ne pokažejo, da
sovražnik ne bo poznal njihovega števila;
veljalo je zdržati, pridobiti časa... Vendar so
moral, kadar je sovražnik naskočil njih skri-
vališča, zapustiti svoje postojanke. Le kora-
koma so se umikali in so zdržali nad eno
uro. Potem je javil narednik stotniku, da je
zunaj le še dvojce ali troje mož. Stotnik je
pogledal na uro in rekel: „Pol treh je še le
— držati se moramo še štiri ure.“

(Dalje.)

PODLISTEK

4

Naskok na mlin.

Povest iz nemško-francoske vojne.

Emile Zola.

Stotniku se ni zdelo to nikak zadosten
vzrok; vrgel je pogled na Franico in se
smehljaj pomenljivo; Dominik, ki ga je ta
smehljaj jezil, je dostavil: „A streljati znam;
zadenem jabolko na drevesu na petsto kora-
kov, tam sloni moja puška.“

Franica je bila slišala pogovor in se pri-
bližala trepetaje in kakor varstva iskaje svo-
jemu zaročencu, i ne meneč se za tujce, je
prišel Dominik obe njeni roki in ju iskreno
stisnil. Stotnik se je zopet nasmešnil, rekel
pa ni besede. Sédél je na stol, prekrizal roke
in gledal zamišljeno v daljavo.

Solnce je bilo splavalo višje in je pripe-
kalo svinčenotežko, dasi je bila še le deseta
ura dopoldne. Vojaki so sedeli pred skednjem
in molče povživali svojo juho. Globoka tišina
je vladala okrog in okrog, nobenega glasu
ni bilo od vasi sém, kajti ljudje so se bili
poskrili po svojih kočah in zadelali okna in
vrata. Sam pes, pozabljen na cesti, je tulil.
Iz gozda in travnikov naokoli, nad katerimi
se je parila solnčna žerjavica, je zvenelo

nezn sen. Koliko bi bilo to vredno, ako bi se v tem našem smislu vršile volitve lepo mirno, brez strasti, brez sovraštva med brati, med sosedi! Ali na čelo teh črtic smo postavili geslo, da nimamo upanja. In res ga nimamo; čaka nas marveč nov boj, boj — brezuspšen. Časopisi bodo zopet hujskali in vršili se bodo zopet liberalni in klerikalni volilni shodi. Agitatorji se bodo zopet pehali, tožbe bodo zopet na sodnih radi raznih prestopkov in pregreškov, ki se bodo dogajali pred in med volitvami. In v deželni zbor kranjski pride zopet 11 Nemcev, morda 6—7 liberalcev; ostali bodo pa klerikalci, izvoljeni vsi na kmetih. Veleposestvo izvoli namreč 10 Nemcev, Kočevarji z Ribničani skupaj enega Kočevarja, kajti kočevsko mesto, ki ima glavarstvo, višjo gimnazijo, obrtno šolo in še marsikako drugo prednost, je glede volilcev nekoliko močnejše od Ribnice, kateremu živahnemu trgu vlada niti meščanske šole ne nakloni. Liberalno bodo volili: Ljubljana s trgovsko zbornico 2 poslance, dolenski mesta 1, gorenjska mesta 2, notranjski trgi 1. Kako bo Idrija volila, o tem bodo odločali ondotni socijalni demokratje. Kmetiška skupina izvoli zopet svoje pristaše „Slovenske ljudske stranke“; kajti še celó volilni okraj Vipava-Idrija, ki je bil zastopan do zdaj po liberalnem Božiču, utegne voliti klerikalno.

Socijalno-demokratska stranka ostane seveda zopet brez deželnozbornskega mandata, ravno tako mlada „slovenska gospodarska stranka“, do katere bi imeli še največ simpatij, ako ne bi bila — stranka. Ona kaže sicer nekaj dobre volje, a še ni to, kar bi mi želeli. N. pr. Ona naj bi se zvala recimo „srednja“ ali „veslovenska“ stranka; kajti pridevek „slovenski“, „gospodarski“ si moreta prisvajati tudi stari stranki. Ona naj bi izdajala dnevnik recimo z naslovom „Slovenija“, da bi ustvarjala protitežje „Narodu“ in „Slovencu“. Njena „Nova doba“ izhaja le 2krat na teden in le bolj draži oba stara lista, mesto da bi pomirjala duhove. Ali svojega cilja list s tem ne doseže, če tudi mu radi priznavamo pošteno trud. Mi Slovenci potrebujemo, kakor smo že povdarjali, dnevnika, ki bi stal nad in ne med strankami in ki bi lepo družil vse Slovence v skupno politično in kulturno armado.

V K.

I. L.

Nagodbeni odsek.

(Brz. poročilo.)

V današnji seji nagodbenega odseka je ministarski predsednik bar. Beck podal sledečo izjavo glede bančnega vprašanja: „To vprašanje je sila težko; razun tega ni možno predvidjati že danes vso njegovo važnost. Obe vladi nista mogli radi tega definitivno določiti rešitev bančnega vprašanja; prišli sta le do neke provizorične rešitve v sledečem zmislu: Ako ne bi leta 1910. mogel biti iz enega ali drugega razloga obnovljen sedanji privilegij avstro-ogrške banke za vso dobo, dokler ima trajati vzajemno trgovinsko in carinsko razmerje (do l. 1917), potem bi se obe vladi sporazumeli glede nove ureditve emisijske banke, na način, da bi bilo zajamčeno nemoteno izvrševanje carinske in trgovinske pogodbe, in da bi se preprečilo škodljive posledice za prosti promet med obema državama, ki bi izvirale iz eventualne razlike denarne vrednosti.“

Vprašanje glagolice.

Iz Rima poročajo, da so vsi dalmatinski škofje, razun znanega latinizatorja, spljetskega škofa Nakiča, javili v Rim, da je najnovejši dekret sv. Stolice o glagolici neizvedljiv ter da ga ne morejo niti razglasiti v svojih škofijah. Papeža je to tako začudilo, da je ukazal, naj mu izroče spise, da jih sam prouči.

Nova vojna luka v Dalmaciji.

Z Dunaja poročajo: Ker so dela za urejenje in utrjenje nove vojne luke in utrjenega šotorišča Tivat že znatno napredovala, se početkom leta 1908 opusti kotorska trdnjava oziroma preneha Kotov biti utrjeno mesto. Tivatska vojna luka bo urejena po najmodernejših zahtevah vojne tehnike ter bo popolnoma odgovarjala svoje svrhi v vsakem pogledu.

Dogodki na Hrvaškem.

Rakodczay v Budimpešti.

Iz Budimpešte poročajo, da je ban Rakodczay zopet prišel tjakaj, ter ostane v Budimpešti nekoliko dni. Govori se, da je to potovanje v zvezi z imenovanjem nove hrvaške vlade oziroma s spopolnjenjem vladnega programa dr. Rakodczaya.

Dogodki na Ogrskem.

Daljna žrtva krvoprolihanja v Černovi. Iz Budimpešte poročajo: V tukajšnji Rokovi bolnišnici je v ponedeljek umrl vsled poškodb Slovak Andrej Šulika-Kučera. To je petnajsta žrtev krvoprolihanja v Černovi.

Kritični položaj na Ogrskem.

Iz Budimpešte javljajo: Politični položaj se ni v ničemer spremenil. Ogrska vlada se še vedno nadeja, da se jej posreči odstraniti madjarski upor proti pooblastitnemu zakonu. V resnici se kažejo disidenti, ki so bili prej odločno proti temu načrtu, nekoliko bolj odločljive. Obstrukcije bodo vodili le Hrvati in par disidentov. Narodnostne poslance pridobi vlada s tem, da bo smel posl. Vajda

zopet v zbornico. Sicer se pa v vseh krogih z veliko napetostjo pričakuje nadaljni razvoj dogodkov. (Te vesti treba smatrati v glavnem kakor — želje ogrske vlade).

Dogodki na Ruskem.

Rusija uvede Gregorijanski koledar.

Iz Petrograda javljajo, da je carska komisija, imenovana že leta 1901, da popravi sedanji julijanski koledar, dovršila svoje delo pod predsedstvom velikega kneza Konstantina Konstantinoviča ter izročila svoj elaborat svetemu sinodu, da ga oceni in odobri. Kakor se sliši, skrajša se februar prihodnjega leta za 13 dni, ter se bo od 1. marca 1908 ruski pravoslavni koledar slagal s koledarjem ostalih kulturnih narodov.

Dinamit v petrogradskem konserverstvu.

Iz Petrograda javljajo, da so našli v konserverstvu deset kilogramov dinamita, ki so ga tja spravili nižji uradniki. Storiteli so že pobegnili. Sokrivih je baje tudi več gojencev. Dinamit so našli, ko je Oskar Frind vodil generalno poskušnjo. Dvorana je bila popolnoma razprodana. Posledice eventuelne eksplozije bi bile grozne.

Drobne politične vesti.

Minister Aehrenthal odlikovan. Iz Carigrada poročajo, da je sultan podelil avstro-ogrskemu ministru za unanje stvari baronu Aehrenthalu veliki kordon Osmanje reda.

Ministerstvo za zdravstvene stvari. Iz Lvova poročajo: Tukajšnja zdravniška zbornica je sklenila otvoriti zopet korake za to, da se ustanovi posebno ministerstvo za zdravstvene stvari. Radi tega se predsednik zbornice poda te dni na Dunaj.

Dnevne vesti.

Odbor polit. društva „Edinost“ se je sinoči konstituiral sledeče: predsednik: dr. O. Rybář, I. podpredsednik: dr. E. Slavik, II. podpredsednik: Alojzij Goriup, tajnik: dr. Jos. Wilfan, blagajnik: dr. Jos. Mandič, odborniki: Ante Bogdanovič, dr. G. Gregorin, Ante Miklavčev, Peter Može, Dragotin Trošt.

V prilog praktikantom na tukajšnjem redarstvenem ravateljstvu. Posl. Rybář in tovariši so predložili v zbornici poslancev na Dunaju nastopno interpelacijo:

Vsled pomnoženja agend na c. r. redarstvenemu ravateljstvu v Trstu se je videlo to poslednje v zadnjih letih primorano v pomnožitev svojih pisarnskih moči, v kateri namen je najelo manipulantje in oficijantje s stalno plačo. Kmalu pa tudi te niso zadoščale in pokazala se je potreba, da se število istih pomnoži, in to sosebno še, ko je to ravateljstvo prevzelo del poslovanja prenešenega delokroga, ki ga je poprej izvrševal mestni magistrat v Trstu. Zato je c. r. ravateljstvo vsprejelo malo po malo v zadnjih dveh letih več število praktikantinj, ki se jim je ob vsprejemu dalo nado, da kmalu dospo do mesta manipulantinj. Porazdelili so jih v različne oddelke ter jim odkazali velik del pisarske in manipulacijske službe, ne da bi jih ni najmanj odškodovali za to.

Na ta način je sedaj v uporabi na c. r. redarstvenem ravateljstvu v Trstu 15 praktikantinj, od katerih so pred kaj kratkim časom po 18—20 mesečnem službovanju nakazali milostino 20 kron na mesec, dočim morajo ostalih 12 deklic delati brez kakršnega si bodi plačila. Od teh sta bili samo dve vsprejeti še le v tekočem letu, dočim morajo druge, deloma že od meseca maja lanskega leta, zastojati delati za državo.

Predpostavljeno, do katerih so se uboge deklice že opetovano obrnile, se opravičujejo s tem, da nimajo fondov, iz katerih bi mogli ta dekleta plačevati.

Ako bi kak zasebni delodajalec tako postopal se svojimi delojemalci, bi se gotovo to kritikovalo in obsojalo v najhujših izrazih; tem bolj obžalovati je, ako državna uprava smatra kakor združljivo z njenim dostojanstvom, da na tak nepravilni način izkorišča delavne moči ubogih deklic, ki se plemeniti pisarski službi gotovo ne posvečajo iz veselja ali v zabavo.

Ako država potrebuje delavne moči — in da res potrebuje gori omenjene pisarske moči na c. r. redarstvenem ravateljstvu, to dokazuje okolnost, da te moči komaj zmagojejo odkazano jim delo in da bi jih v slučaju izstopa morali takoj nadomestiti z drugimi — potem naj jih tudi primerno plačuje. Ob sebi umevno je, da je vsaka nova praktikantinja pripravljena, da za časa, ki je potreben za pridobitev potrebnih znanosti, prakticira brezplačno. Te znanosti pa se, kakor uči izkušnja, pridobivajo v kratkem času in nikakor ne gre to, da se sklicevanjem na pomanjkanje fondov podaljšuje brezplačna praksa.

Podpisani stavišjo torej do vaše ekscelescence, če je voljna vaša ekscelescence dati obvestiti se o tu rečenem in potem v potrebni meri pomnožiti število pisarnskih manipulantinj, oziroma pisarnskih pomožnih oficijantinj na c. r. redarstvenem ravateljstvu v Trstu, ter odrediti, da bodo na gori omenjenem ravateljstvu potrebne praktikantije primerno plačane za svoje delo?!

Odlikovanje. Policijskemu nadzorniku Leopoldu Guliču je cesar podelil srebrni križec za zasluge s krono.

Kaj je ali kaj bo s slovensko trgovsko šolo v Ljubljani? Prilicnočasno, ko so listi poročali o delitvi I. drž. gimn. v Ljubljani, smo čitali — tudi poročila o tem, da je minister obljubil trgovsko šolo za Ljubljano in istotako za Gorico. — Kakšnih 14 dni pozneje in sicer ravno pred 14 timi dnevi pa so poročali listi, da so v Gorici slovesno otvorili laško trgovsko šolo. — Kje pa je slovenska v Ljubljani? Ako je bil za laško v Gorici pred 14 timi dnevi še čas, je za slovensko v Ljubljani še častu didanes, da se koj otvori. — Nekaj se sicer giblje, slišalo se je pred nekaj dnevi, da je trg. zbornica o tem razpravljala, a da se gospodje niso mogli zjediniti: od ene strani se je zahtevala nižja trgovska šola, ki se lahko takoj otvori — ker ima nekaj denarja zbornica, dalje ima podporo pripravljeno tudi vlada in še morda kateri faktor. Od druge strani pa se je zahtevala takoj trgov. akademija, za katero je treba ogromno svoto denarja, ki ga uima ne trg. zbornica, ne mesto Ljubljana, ne dežela in ki ga tudi država na noben način neče dati.

Tu bodi še povedano, da je že pred kakimi petimi leti — ako se nas je svoj čas od kompetentne strani prav informiralo! — vlada bila pripravljena, izdatno podpirati nižjo slovensko trgovsko šolo v Ljubljani — a gotova gospoda so to odklonili ker so koj hoteli imeti trg. akademijo, za katero pa vlada nikakor ni hotela prispevati velikih svot, ki so zanjo potrebne.

Toliko v informacijo slovenske javnosti o stanju vprašanja slov. trgov. šole v Ljubljani. — V prepračanju, da so vse zgoraj navedene trditve resnične, si dovoljujemo sledeče pripombe: neumestno je bilo, pred petimi leti odklanjati nižjo slovensko trgovsko šolo; kajti ona bi nam bila do danes vzgojila že mnogo izobraženega trgovskega naraščaja, (potrebujemo ga po vsem Slovenskem kravvo!); dalje bi nam bila ustvarila podlago za akademijo s tem, da bi nam vzgojila ter izvežbala potrebno učiteljsko osebje, ki bi nam gotovo preskrbelo tudi potrebne učne knjige. — In na tej podlagi bi danes lahko od vlade po vsej pravici zahtevali trg. akademijo in jo gotovo tudi dobili! — Pred petimi leti nekoliko skromnejši in previdnejši — bi se danes lahko s ponosom ozirali na sadove v skromnosti začete dela; — takrat ponosni, pa smo še danes reveži brez vsake trgov. šole. — In odločujoči gospodje mislijo to isto napako danes vopet napraviti? — Nikdar, gospoda! Dvakrat da, kdor hitro da, — velja tudi tukaj. Kranjska je namreč edina dežela v celi Avstriji, ki nima nobene javne trgov. šole; narod slovenski trpi kravvo pomanjkanje na trgovsko izobraženem osebju ter ne more niti trenutek dalje pogrešati trgovskega učilišča.

Ker pa je trgov. akademija, ki ustanoviti nemogoče, nižjo trgovsko šolo pa lahko dobimo koj, zato nam ustanovite brez vsega odlašanja nižjo trgovsko šolo v Ljubljani. Med stotinami učiteljskega in učniškega osebja našega glavnega mesta se kaj mora dobiti potrebnih učnih moči; učenci Vam bodo takoj takorekoč navreli skupaj; gmotno podlago ustvarite Vi — in šola trgovska je tukaj! — Kar je Lahom v Gorici mogoče, mora biti mogoče tudi Slovincem v Ljubljani: ustanovi naj se takoj slov. trgovska šola v Ljubljani!

Češka in slovenska mladina priredi dne 2. februarja 1908 ples v korist podružnice družbe sv. Cirila in Metodija na Greti v prostorih „Rojanskega konsumnega društva“. — Toliko v znanje drugim narodnim društvom.

Gregorčičev večer, ki ga priredi ženska podružnica sv. Cirila in Metodija bo sličen Svetčevemu večeru. A komu ni v najlepšem spominu oni divni večer?! Pa saj je Gregorčič menda vreden, da žrtvujemo njegovemu spominu par uric, zato upamo, da se vsak odzove in pride gotovo oni večer.

Vodstvo slov. ljudske šole pri Sv. Jakobu nam poroča: V ulici S. Frančiška št. 2. I nadst. se bodo vpisovale v soboto dopoldne od 10—12 ure učenke za vzporadnico prvega razreda. — Stariši, katerih otroci so bili radi pomanjkanja prostora zavrnjeni, naj se ta dan zopet zgledajo.

Deška vsoprednica I razreda bo v starem šol. poslopju pri Sv. Jakobu. Redni pouk v teh dveh razredih se začne prihodnji ponedeljek ob 8. uri predp.

Za našo družbo. Miklavžev večer bo, kakor običajno, vsako leto dne 8. decembra v „Narodnem domu“ pri Sv. Ivanu. Čisti dohodek je namenjen, kakor vedno ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metodija. Ne zamudite tega lepega večera, ki prinaša toliko nedolžnega veselja mlajši in večji mladini!

Po vsej širni slovenski domovini morali bi rodoljubi uvesti Miklavžev večer v prid Ciril-Metodijeve družbe. Na tem večeru čisto nič ne riskiramo, ker programa ni treba obširnega, stroškov torej ni in nekaj dobička je gotovo. A na to moramo pač misliti v prvi vrsti. Le v samopomoči je naša rešitev!

Dve velikanski mini zapalijo te dni v Sesljanu. Ena mina je dolga 28 m in ima prostora, da položijo vanjo 12 tonelat smodnika. Druga je pa dolga 32 m. V to položijo še več smodnika.

Poroke, rojstva, smrti. — V tržaški mestni občini se je od 17. do 23. t. m. poročilo 33 parov. Rodilo se je 116 otrok,

in sicer 64 moških in 52 ženskih; od teh 23 nezakonskih. Umrla je 74 oseb, in to 30 moških in 44 ženskih; od teh 19 izpod enega leta.

Nekoliko podatkov iz življenja pok. FILIPA POTOČNIKA.

Življenje pokojnega Filipa Potočnika, ki je bilo v ponedeljek zvečer na toli tragičen način prekinjeno, je bilo že pred enim mesecem v nevarnosti. Neki izvožček ga je bil namreč podrl in povozil na trgu pred kolodvorom južne železnice, vsled česar je moral Filip ostati skoraj tri tedne v postelji.

Pokojni Filip je bil doma iz Želimelj na Kranjskem, kjer je bil rojen leta 1830. Leta 1846 je bil prišel — 16 letni mladenič — sam samcat v Trst. Vstopil je v službo kakor težak v tukajšnji zalogi piva Kozlerjeve pivovarne, kjer je ostal kakih 10 do 11 let. Za tem — torej okoli leta 1857—1858 si je vkupil koš in začel prodajati, kruh, slaščice, klobase in drugo. Pripoveduje se, da je leta 1866. sledil se svojim košem avstrijskim četam v vojno na Laškem, in da je tam našim vojkom prodajal kruh in klobase. Torej je od prodajanja kruha in klobaz živel preko 50 let.

Ko se je (če se ne motimo) leto 1868. vršila v Rojano otvoritev tamošnje Čitalnice, ki je bila prva narodna organizacija na tržaškem ozemlju, tedaj je pokojni Filip prvi razvil v Rojano našo trobojnico. A na večer istega dne je on — bil je tedaj krepak 38-leten mož — prižgal umetne ognje. Sploh je bil pokojni Filip vedno navdušen za narod. Nekoč je bil ves svoj koš znotraj prevlekel s papirjem v narodnih barvah. In ko je pred teboj odprl svoj koš, da si iz njega vzela kruha ali pa česa drugega, si zazrl pred seboj — slovensko trobojnico. Radi tega je vboji Filip trpel tudi precej škode: mnogi uradniki — zagriženi Lahi — so mu vsled tega prepovedali vstop v njih pisarne.

Govorilo se je in govori se še po mestu o njem, da je močiček imel precej denarja. Ljudska fantazija gre celo tako daleč, da trdijo nekateri, da je imel okrog 60.000 K. Pokojni Filip je stanoval zadnja tri leta pri našem znanem narodnjaku in uradniku „Trgovsko-obrtno zadruga“ g. Franu Kravosu, v I. nadstropju hiše št. 4 v ulici Evangelista Torricelli. — V terek v jutro sta prišla h gospodu Kravosu dva policijska uradnika, ki sta zapečatila obojna vohoda sobe, v kateri je stanoval pokojni Filip. Ta dva uradnika sta izjavila, da meni policija, da je moral pokojni Filip imeti okrog 4000 kron denarja. Pozneje je pa prišel notar h Kravosovi gospe in jo prosil za ključke Filipove sobe, a gospa Kravosova mu je povedala, da je Filip ključke svoje sobe nosil vedno pri sebi in da jih mora torej imeti policija. Glede Filipove zapuščine je pa notar izjavil gospej Kravosovi, da mora ista znati kakih 6000 K.

Glede teh govoric o denarju smo se mi obrnili naravnost na g. Kravosa, ki je moral najbolj poznati finančni položaj pokojnega Filipa. In ta nam je povedal sledeče:

Pred več leti, ko še ni stanoval pri meni, sem v hudi zimi naletel na vbogega Filipa, ki se je ves tresel od mraza. Vprašal sem ga, zakaj da se ne obleče bolje? In revež me je pogledal v obraz in rekel: „Kaj naj oblečem, ko nimam drugega, nego to?“ — in pri tem sta mu dve debeli solzi zdrknili dol po obrazu. Povabil sem ga na to k sebi na dom in mu podaril svoj ponošen zimski jopič. Revež ni vedel, kako bi se mi zahvalil. Mislim — je dejal g. Kravos — če bi bil pokojnik imel denarja, ne bi se bil tako poniževal. A imam — je nadaljeval gospod Kravos — še slučaj, ki jasno pravi, da revni Filip ni imel denarja. Kakor znano, Filip ni mogel vzdržati, da bi se ne vdeležil vsakega našega izleta. Ko smo šli s posebnim vlakom v Ljubljano na odkritje Presirnovnega spomenika, me je revež že nekoliko dni prej prosil, naj bi mu jaz posodil le 5 ali 6 kron, da bi mogel tudi on v Ljubljano. Meni ni preostajalo denarja in mu — žal — nisem mogel vstreti. Dal sem mu pa še popolnoma dobro salonsko suknjo in mu rekel: „Tu imate to, da se čedneje oblečete za pot v Ljubljano, glede denarja vam pa ne morem pomagati; poskrbite si ga kje drugje!“ Bil sem gotov, da mož, če ima denar, pojde gotovo v Ljubljano. A kaj se je zgodilo? Ko sem jaz odhajal od doma, da se podam na kolodvor in odpeljem v Ljubljano, me je ubogi Filip mlo gledal, a ko sem mu rekel: „Zbogom!“ je revež mlo zaplakal in — ostal doma! — Gospod Kravos nam je tudi povedal, da so pred kakimi tremi leti sorodniki iz Kranjske — tu ni imel Filip nobenega — pisali več pisem: „Predragi stric!“ a v istih da so ga vpraševali, „kako da se mu godi?“ a ko jim je on enkrat odgovoril, da se mu godi tako, da se komaj preživlja, so pisma — kakor bi bilo zacopano — nehala prihajati.

Pokojni Filip je bil vedno „fant“. Imel je pa eno manijo: pobral je vsako stvar, ki jo je našel na cesti in jo shranil. Kakor nam je zatrdil g. Kravos je pokojni Filip zapustil zbirko kakih 10.000 takih najdenih predmetov. Bil je jako skromen in varčen. Gumb, ki ga je našel na cesti, ga je shranil, a o potrebi si ga je prišil k suknji. V ponedeljek predpoldne, torej zadnji dan svojega življenja, je bil našel žensko nogavično podvezo. Prinesel jo je opoldne domov in jo — poklonil gospej Kravosovi. Gospod Kravos je bil pa svoji gospej priporočil, naj vbogega Filipa

— kateremu je bil zadnja leta um nekoliko opešal — nikakor, na noben način ne žali. In na podlagi tega priporočila je gospa Kravosova vsprejela podarjeno je podvezo in se ubogemu Filipu najtopleje zahvalila za to — seveda popolnoma ničvredno — darilo. Rečeno podvezo je položila na stran, a ko je zvečer ob 7. uri in pol g Kravosovi družini, zbrani pri mizi, prišel nekdo s policije javit o nesreči, ki je zadela Filipa, je Kravosova gospa poiskala one podvezo, jo pokazala in rekla: „Evo njegovega zadnjega darila! Bog mu daj v miru počivati!“

Pogreb pokojnega Filipa je bil včeraj popoldne ob 2. uri. Pogrebne troške plača deloma „Delavsko podporno društvo“, deloma pa priredi pogreb pogrebno podjetje Capellan na lastne troške, kar služi temu podjetju v čast.

Pogrebni sprevod je šel iz bolnišnične mrtvašnice k sv. Justu. In kakor je bilo skromno njegovo življenje, tako je bil skromen tudi njegov pogreb. Ni bilo vencev, ni bilo trakov. Vdeležilo se je sprevoda celih 16 oseb: 11 moških in 5 žensk. A da bi se bili pogreba vdeležili vsi, ki so mu še dolžni več ali manj denarja, bi bil sprevod dolg gotovo en kilometer. — Ko je duhovnik v mrtvašnici pri sv. Justu blagoslovil krsto, so se pogrebeci razšli, a črni mrtvaški voz je odpeljal pokojnega Filipa Potočnika na kraj večnega miru in pokoja.

Tržaška mala kronika.

Misterijozna smrt. Pod tem naslovom so pisali te dni o smrti delavca Frana Gorupa načinom, da je napravljalo utis, kakor da Gorup ni umrl naravne smrti. Zato bodi konstatirano, da je obdukcija pokazala, da je pokojnik umrl vsled vnetja pljuč.

Ali slučaj Gorupov meče čudno luč na upravo javnega zdravstva v Trstu. Družina Gorupova je dala že ob 11. uri telefonirati na zdravniško postajo po zdravnika. Ta pa je prišel šele ob 2. uri popoldne. A mesto da bi se opravičil kakorsikoli, je še prav osorno zmerjal člene družine, češ, da on ni njihov sluga in pa zakaj, da niso šli zvat zdravnika bolniške blagajne, kjer je bil Gorup zavarovan! Lahko rečemo to, ali kje naj bi bili iskali rečenega zdravnika, ko je bila sila najhujša? Čudni ti gospodje zdravniki z zdravniške postaje! Ali čudne so razmere tudi v okrajni bolniški blagajni. Gorup je bolehal že dlje časa in pred kakim mesecem in pol mu je bilo zelo slabo. Zdravnik bolniške blagajne ga je proglasil zdravim in ga poslal na delo. Siromak je moral ubogati, ali postajalo mu je vedno huje in slednjič je prišla smrt skoro nenadoma. Pokojnik je ostavil vdovo s 3 otročki in — enim na potu. Beda je skrajna, da so sirote res usmiljena vredni in bi bila umestna kakva pomožna akcija. Pripomnjamo še, da je bil Gorup član „Narodne delavske organizacije“. Pokojnikova rodbina biva v Zgornji Gjarboli št. 612.

Tat. 36 letni Fran S. je bil predsinočnim malo pred 7. uro aretovan v ulici Nuova, ker je malo prej z vrat trgovine z manufakturnimi blagom Rudan v ulici del Ponterosso št. 10 ukradel dva omota lodenskega blaga, vredna 16 kron. Aretovali so ga, ko je imel oba omota še pri sebi. Na policiji so mu ukradena omota zaplenili in ju vrnili trgovcu Rudanu. Aretovani je pa na policiji trdil, da onih dveh omotov ni ukradel, marveč da mu ju je dal neki ujemu neznan človek. — Seveda mu niso tega verovali, marveč so ga pridržali v zaporu.

Vtopljenec. Sinoči okoli 7 ure so našli v morju blizu novega pomola della Santihi mrtvo truplo 30—35 letnega moškega. Potegnili so vtopljenca iz vode, a zdravnik pristanišne oblasti je izjavil, da je bilo ono truplo najmanj 15 dni v morju. Vtopljenec je oblečen kakor navaden delavec. Na vratu ima rano, o kateri se ne more vedeti, je li bila provzročena pred smrtjo ali po smrti. Vtopljenca — za čegar identiteto se ne ve — so prinesli v mrtvašnico pri sv. Justu.

Zbesnelež. Predvčeršnjim popoldne je neki redar v ulici della Barriera vecchia aretiral 27-letnega Karola P., ker je pretepal 18-letnega zidarja Alojzija Kusa. A ko ga je redar tiral preko ulice dell' Istituto na redarstveno stražnico, ga je Karol P. prejel za prs in ga hotel udariti. Redar se je namenjenemu mu udarcu izognil, a Karol P. se je na to vrغل na tla in začel brčati okrog sebe. Slednjič so prišli prveemu na pomoč še drugi redarji. Vendar se Karol ni hotel udati in moral so ga siloma vleči na stražnico.

Proglasil je za svoje, kar ni bilo njegovo. 25 letni Peter J. je bil predsinočnim aretovan v neki ljudski kuhinji v ulici delle Sette fontane. Neki Ivan Sav, stanujoči v ulici dei Vitelli, je namreč v oni ljudski

kuhinja izgubil novčarko. Našel jo je pa neki Ivan Sturman, a to je Peter J. videl in rekel je Sturmanu, da je novčarka njegova. V novčarki je bilo le za krono drobiža. No kmalu se je zvedelo, kdo da je resnično izgubil novčarko, in vsled tega je bil Peter J. aretovan.

Smešnica. Iz ciganskega življenja. — Ciganu je pogorel sotor, a njega ni bilo tu. Razn tega, da mu je pogorel sotor, so mu tudi vse pokrali. Ko je cigan to slišal, je rekel: Žal mi je, da nisem bil tu, ker bi bil tudi jaz kaj ukrad.

Kelečar in vreme. Danes: Jakob iz Marke. Jutri: Saturnin muč. — Temperatura včeraj ob 2 uri popoldne 11 +° Cels. — Vreme včeraj: magla, oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. Zmerni vetrovi. Temperatura mila.

Društvene vesti in zabave.

Odbor „Dramatičnega društva“ bo imel nocoj ob 7 in pol uri zopet sejo. Kor je na dnevnem redu zelo važna točka, so vabljeni gg. odborniki, da se polnoštevilno vdeležijo te seje.

Vsi igralci so vabljeni, da se vdeležijo današnje vaje za igro „Gospod Jakob“ ob 8. uri zvečer.

Naše gledališče.

V nedeljo se bo predstavljala v drugič in zadnjikrat v sezoni Morrejeva ljudska igra s petjem v 4 dejanjih „Gospod Jakob“ ki je našemu občinstvu na svoji premijeri tako izredno ugajala. Sodeloval bodo to pot tudi pevski zbori in godba. Prihodnjo nedeljo dne 8. decembra v našem gledališču ne bo predstave, ker gostuje ta dan Dramatično društvo v Gorici z igrama „Tui kruh“ in „Egoizem“.

Narodna delavska organizacija.

javlja da bo shod težakov javnih skladišč jutri ob 7 uri zvečer v prostorih N. D. O. v ul. Lavatoio 1.

Shod zasebnih (privatnih) težakov bo pa v nedeljo ob 10. uri popoldne tudi v društvenih prostorih. Vstop dovoljen proti izkazu knjižice.

Darovi.

Ženski podružnici sv. Cirila in Metodija je pristopila gospica J. Cerkvenik, kakor ustanovnica, ter je po nagovarjanju gospe Katern, podarjala 20 K. Srčna hvala!

Srebrna poroka zakonskih Negode, ki se je začela zjutraj toli romantično, nadaljevala je zvečer tako krasno, da se je po prisrčnem nagovoru zavedne rodoljubke gospe Odinal nabralo za Sv. Ivansko Ciril-Methodijevo podružnico 31 K 40 stot. Od te svote sta podarila slavljence Marija in Josip Negode 20 K, ostalo pa drugi gostje. Srčna hvala vsem, mi pa posnemajmo, kar je posnemanja vredno!

Vesti iz Goriške.

x **Arturo Glessig** je, (po svoji lastni izpovedi) radi preobilnega dela v svojem uradu, (je namreč deželni inženir) odložil mandat mestnega svetovaleca goriškega. Pravi vzrok njegovi odpovedi je pa ta da ga je spomlad na njegovi izvolitvi v mestni zastop opomnil deželni glavar, da bo v deželnem odboru kakor drugi instanci reševal municipalne stavbinske stvari deželni stavbeni pristav Alberto Goirvean. To pa Glessig ni bilo po volji, da si je odreditve deželnega glavarja le odobravati, in je Glessig, če tudi težkim srcem, odložil čast mestnega zastopnika. Na deželnem odboru je pa sploh toliko stavbinskih stvari in vprašanj, da ne vedo, kam z njimi. Vse zastaja, najnujnejše reči se zavlačujejo na škodo dežele in posamič-

Občeznani bazar 33 in 49 v ulici S. Nicolo 29 je razširil svoje prostore ter bode imel od sedaj naprej v zalogi vse potrebno, da ustreže cenjenim odjemalcem, katerim dostavlja na željo brezplačno na dom. Na mnoge prošnje, došle z dežele, pošiljal bode ta bazar za Božič in Novo leto, počeni s četrtno 28. t. m. pošiljate v posebnih zabojih (proti predplačilu K 10.—) s sledetimi predmeti:

12 finih porcelanastih krožnikov, 12 malih kristalnih krožnikov za compote, 12 kozarcev, 6 japonskih podkozarcev, 6 nožev z belo kovino, 6 vilic z belo kovino, 6 žlic iz kovine, 6 žličic iz bele kovine, 1 držaj za milo, 1 držaj za žigice, 1 svečnik, 1 posoda za kavo, 1 posoda za čaj in 1 pepelnik. 72 komadov tedaj pošilja proti predplačilu K 10. (potom poštne nakaznice).

Bazar 33 in 49
Trst, ulica S. Nicolo št. 29.

Trgovina s pohištvo Peter Jeraj Trgovina s pohištvo
ulica Vincenzo Bellini 13 ter vogal ulica Sv. Katerine
Pohištvo od navadne do najfineje vrste
in po jako nizkih cenah.

Tovarna pohištva
Aleksand. Levi Minzi
ulica della Zesa št. 46
ZALOGA:
Piazza Rosario št. 1
Katalogi načrti in proračuni
NA ZAHTEVO.

ODVETNIK

D. Henrik Krammer

je otvoril svojo pisarno

v ulici S. Antona št. 1

III. nadstropje.

URADNE URE: od 9.—1. in od 5.—8.

UMETNI ZOBJE

Piombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine

v zobarskem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Juschke

TRST

ulica della Caserma št. 13. II. nadst.

E. XIV. 3733/7

Dražbeni oglas.

Dne 2. decembra 1907 ob 10 in pol uri predp. bodo se prodajali na javni dražbi: mrtvaški vozovi, ogrinjala, podglavniki, svečniki, trakovi, veneti, perjanice in druga oblačila potrebna za mrtvaške obrede. Prodaja se bo izvršila prvič v ulici Massima d' A. zegljo št. 18 (prilifje) potem pod št. 8 enake ulice, ter pod št. 31 v ulici G. Carducci in slednjič pod št. 10 v ulici Majolica v Trstu.

C. kr. okrajno sodišče za civilne stvari oddelek XIV.

V TRSTU, dne 27. novembra 1907.

Serravallo-vo železnato kina vino

za bolehe otroke in rekonvalescente

Provzroča voljo do jedi, utrjuje želodec in ojačuje organizem.

Priporočeno od najslovejših zdravnikov v vseh slučajih, kadar je treba se po bolezni ojačiti.

Odlikovano z 22 kolajnami na raznih razstavah in z nad 5000 zdravniškimi spričevali.

I. SERRAVALLO
TRST

EDINA ZALOGA PO NIZKI CENI

ženskih in moških oblek

Giorgio Jess

TRST

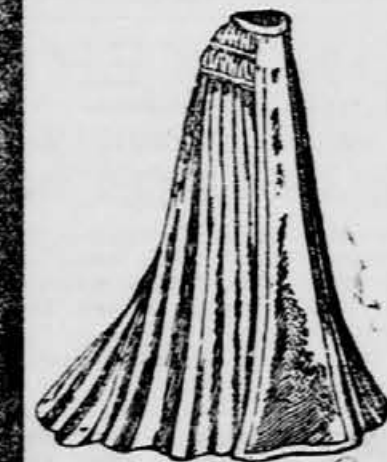
ulica Barriera vecchia št. 15.

Ženska krila gl. 2, 2:50, 3:80, 5:50

Ženski jopiči 4:50, 6:50, 8:50

Ženski paletot 7:50, 9:50, 12:50

Mantilje, površniki, nepremočniki, bluze, tudi za deklice in otroke.

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi

Kollar & Breitner

Tovarne: Katram, Asphalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement, Karbolinej, Naftalina „GROSSOL“ itd. itd.

Grossol

za sedaj priznane kakor najbolje in najtrajnejše mazilo, ki ohranja nove in stare plasti na asfaličnih kartonih, skrilnih ploščah in vsakovrstnem laminatu.

Asfaltirani kartoni, izolatorni kartoni, lesni cement, karbolinej, karbolna kislina, asfalti in drugi proizvodi iz asfalta in katrama, opolnila olja, mast za stroje, mazila za vozove, priznane in najboljše znamke (registrirane) mast za vagone, mast-vaselina za kože, mast za orožje, volčilo za čevlje itd.

Tovarna in pisarna v TRŽIČU (Monfalcone) pri Trstu.

SLOVENCIM NE ZAMUDITE OBISKATI

Pariško prodajalnico obuvala :: :: ::

Trst ul. S. Antonio št. 4 (hiša Terni) (Calzoleria Parigina)

kjer najdete vsaki dan nove dohode najlepšega obuvala za gospode, gospé in otroke. Največja eleganca, cene zmerne, blago prve vrste

HOTEL BALKAN

78 sob, elektr. razsvetljava, 12, kopeli
Cena zmerna. Pitala & Sny

HOTEL BALKAN

nih občin. Uradniki na stavbenem oddelku bi se morali malo bolj požuriti z reševanjem saj so izvršno plačani.

• Kmečka zadruga za goriško obmestje. V nedeljo se je zbrala v prostorih c. kr. kmetijske družbe goriške na poziv deželnega glavarja dr. Pajerja nekaj kmetov iz goriškega obmestja z županom, podpredsednikom trgovsko-obrtno zbornice in nje tajnikom ter tajnikom deželnega odbora in neizogibnim kmetijskim „strokovnjakom“ Huguesom, da ustanove kmečko zadrugo za goriško obmestje. Ko je deželni glavar pojasnil namen zadruge in koristi, ki jih bodo imeli kmetje od nje, so izvolili predsedništvo in odbor samih kmetov, tajnikom pa „profesorja“ Huguesa, ki bo faktično vse vodil. — Kmetje v goriškem obmestju so večinoma Slovenci, a v odbor niso nobenega izvolili; svetujemo jim torej, naj ne pristopijo zadruzi, marveč naj se vpišejo v slovensko „Kmetijsko društvo“. Za sprejem naj se oglasio v Attemsovi palači na Kornu, levo v pritličju.

Huda nesreča vsled malomarnosti se je pripetila v vasi Gorjansko pri Komnu. Gospodinja hiše Strekleve št. 61. je bila šla iz hiše gledat neko svatbo, a je bila toli neprevidna, da je pustila svoja otročiča 3 in pol oziroma 4 in pol leta sama na ognjišču. Otroka sta se igrala in pehala in pri tem sta eden drugega pahnila v ogenj in se hudo opekla. Izlasti hudo je opečen manji otrok. Stariši, stariši, zakaj niste previdni z otroci, ko vendar slišite dan na dan o hudih nesrečah, ki se dogajajo z otroci le radi neprevidnosti. Posebno nevarno je puščati otroke same blizu ognja. Pazite, pazite! Kajti poleg hude žalosti radi otročičev vas zadene še kazen!

Vesti iz Istre.

Tolovajsko umorstvo v Galežanu. Tudi vsprilo tega groznega dogodka je pokazalo italijansko novinstvo svojo uprav infernalno pokvarjenost. Tudi večeraj se je pisalo tako kakor da se je tolovajstvo dogodilo na Velom hribu in ne v ital. Galežanu in pa tako, da vzbuja mnenje, kakor da je tovariš umorjenega Sfiligoja, neki Jelovčiča storil ta čin, ker da je bil ljubimski tekmeč umorjenemu. Temu infamnemu naporu brezvestnega italijanskega časopisja pa stoji nasproti decidirane izpovedbe Jelovčiča, Mezgečeve in — žandarmije v Galežanu. Ta poslednja potrja, da je šla ona trojica skozi Galežan in da je naletela na večo družbo Galežancev. Do prepira da je prišlo, ker je ona trojica pozdravila Galežance po hrvatski z „dobro večer“. Obdukcija je pokazala, da so tolovaja zvršili z uprav bestialno zbesnelostjo. Važna je okolnost, konstatovana na obdukciji, da je moral biti bombardement uprav grozen in da je letelo tudi kamenje težko do 20 kilogramov. Najjasnejši dokaz, da so res Galežanci pobili ubožega Sfiligoja, je dejstvo, da je orožništvo že aretiralo četorico Galežancev in da jim je bila obleka vsa okrvavljena. Po poizvedenju, ki so je pokazali galežanski tolovaji na tem napadu, se more tudi sklepati, kdo je bil prav za prav krivec na tragičnem dogodku povodom volitev na Velom hribu, radi katerega dogodka je pahnjenih v nesrečo več hrvatskih družin „Il Lavoratore“ poroča o tolovajstvu v Galežanu precej objektivno in objavlja svoj komentar. Na tega čakamo, potem se utegnemo nekoliko pomeniti z „Lavoratorem“!

Iz Pravosodne službe. Pravosodni minister je premestil okrajnega sodnika Matija Fabijan iz Kobarida v Kanal.

Železnica Opatija-Reka. Podjetnik Munz, ki je že skoraj dovršil električno železnico Matulje-Lovrana, je prosil vlado za dovoljenje, da zgradi železniško progo iz Opatije v Reko. Svoji prošnji je priložil tudi načrte, ter prične takoj — ako dobi dovoljenje, z gradnjo od Opatije do Reke.

Vesti iz Kranjske.

Nova železniška proga. „Slov. Narod“ poroča, da je njegov poročevalec iz najzanesljivega vira zvedel, da je popolnoma zagotovljena gradnja železniške proge Vrhnika-Hotederšica-Razdrto-Senožeče-Stanjel.

— **Zopetna premostitev poštne urada** Slavina na Prestranek (kolodvor). Poštni ured Slavina (v političnem okraju Postojna) premesti se dne 1. decembra t. l. pod imenom „Pröstranegg“ zopet na Prestranek (kolodvor) ter bo imel zvezo s kolodvorom po štirikratni peš-pošti na dan.

Istočasno se uvede na tem poštnem uradu služba selskega pismonoše za zunanji dostavljavni okraj, v Slavini se pa ustvari poštna nabiralnica, ki bo v zvezi s poštnim uradom na Prestranek po dvakratni peš-pošti na dan.

Zadnje brzojavne vesti.

Potovalni učitelji na Primorskem in v Dalmaciji.

DUNAJ 27. V okvirju državne akcije za gospodarsko in kulturno povzdigo Dalmacije in Primorskega polaga se posebno važnost na delovanje poljedelskih potovalnih učiteljev, ki so bili nastavljeni od ministerstva

za poljedelstvo. Dobre izkušnje, ki se jih je napravilo s to ustanovo v drugih deželah, uspele so tudi v teh dveh kronovinah. Namestila se za to nekako preu-trajitev te organizacije na širši podlagi. Potovalni učitelji, ki so bili dosedaj nameščeni le pogodbenim potom imajo stopiti definitivno v državno službo, in sicer za sedaj v X. činovnem razredu.

MALI OGLASI.

Fran Birska naznanja vsem svojim cenjenim gostom, da odpre dne 30. t. m. GOSTILNO ex GIRALDI, Piazza dell' Ospedale, vogal Pieve št. 1. 1522

Sprejemem takoj gospodično večjo slovensko in nemščino. Pisarniška praksa, lepa pisava se zahteva. Naslov pove Edinost. 1532

Išče se služkinja, sluga in ženska za raznašanje lista „Na lov“ „Edinost“.

Oddasta se 2 postelji za delavce po 2 K na teden. Via Acquedotto št. 4 vrata 9. 1521

Naravni med iz umnega čebelnjaka A. Stemberger v Dragi, prodaja „Mlekarna Hrušica“, ulica Geppa 19, tik „Narodne doma“. v Trstu. 1530

Kmetijsko posestvo na prodaj v Gabrčah pri Senožečah, obstoječe iz novega, prostornega, z opeko pokritega stavbišča: hiša, skedenj, hlev z dvoriščem in vrtom, iz 8 oralov njiv, 21 travnikov, 9 gozdov ter 30-40 oralov pašnikov. Cene po dogovoru. Oglasila v Senožečah št. 115. 1509

Suhih gob le prve vrste kupimo približno 50 meter centov. Ponudbe blagovolite pošiljati z navedeno ceno in vzorci vred na udani naslov: Vydova, tovarna hranil Praga VIII. 1503

Restavracija Finding

(ALL' ORSO BIANCO)

ulica Gologna št. 9-13.

Velik prostor s plesno dvorano, vrtom, kegljiščem biljardom Seiffert igralno sobo. Separatna sobana za klube in društva. Najpripravljeni lokal za zborovanja, društvene zabave, ženitovanske pojedine itd. itd. Vsako nedeljo in četrtek plesna zabava, pri kateri svira orkester.

— Prostor za 1000 oseb. —

BOGOMIL PINO

bivši urar v Sežani

ima svojo novo

prodajalnico ur

v TRSTU

ulica Vincenzo Beilini št. 13

nasproti cerkve sv. Antona novega

Prodaja vsakovrsne ure in popravlja iste po zmernih cenah in z jamstvom.

ANTON SKERL

mekanik, vzpriznjeni avtomobili.

Trst - Carlo Goldonijev trg II. - Trst

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napeljava in zaloga električnih zvončkov, ljet in prodaja gramofonov, zvončkov in fonografov. Zaloga priprav za točiti pivo. Lastna mehanična delavnica za popraviljanje šivalnih strojev, koles, motokoles itd.

Velika zaloga pripadkov po tovarniških cenah. TELEFON št. 1734.

Globin

najboljše in najfinejše čistilo za čevlje

Zastopnik:

Alberto

Tedeschi

TRST

Corso 4

III. nadst.

Prodajalnicea jestvin

Peter Peternei, Trst

ulica Giolla 76.

Prodaja: kavo, riž, testenine, sladkor, moko, maslo, mlie, olje, sveže in suho sadje, kostanj, otrobi, sačivo itd. Poštne pošiljke na deželo od 5 kg naprej. Jabolka in kostanj na drobno in debelo v vsaki možni Vsaki dan sveže blago.

F. Pertot TRAT
Trst, ulica Poete Nuove 9
Zegne ure najboljše tovarne
Najnovejšo stonke ure. Izber ur za birmo darila. Posravlja po zelo nizkih cenah.

12 finih porcelanastih krožnikov, 12 malih kristalnih krožnikov za compôte, 12 kozarcev, 6 japonskih podkozarcev, 6 nožev z belo kovino, 6 vilic z belo kovino, 6 žlic z belo kovino, 6 žličic z bele kovine, 1 posodico za milo, 1 držaj za žigice, 1 svečnik, 1 posoda za kavo, 1 posoda za čaj in 1 pepelnik, 72 komadov tedaj pošilja proti predplačilu K 10 (potom poštne nakaznice)

Bazar 33 in 49, Trst, ul. S. Nicolò 29

Naznanilo dobrim družinskim materam!

Ako hočete obvarovati svoje otroke pred raznovrstnimi boleznimi vsled mraza — pridite vse v

Bazar 33 in 49 v ulici S. Nicolò št. 29

kjer najdete veliko izbero maj in spodnjih hlač, ki vas obvarujejo pred burjo.

Vedno po malenkostni ceni 33 in 49.

Postrežba točna in tudi brezplačna na dom.

MLEKO

Tržaška tvrdka prvega reda želi stopiti v zvezo s kako mle-karno, katera bi zalagala to tvrdko z mliekom proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe v nemškem ali italijanskem jeziku na „Inseratni oddelek Edinosti“ pod „MILCHABNAHME“.

Prvi valjčni mlin Josefa Krausa sinovi

Delniška družba v Osjeku.

Glavno zastopstvo

za Trst, okolico, Istro, Goriško in Dalmacijo

Friderik Schwarz, Trst

ulica Valdirivo št. 3

TELEFON 945

ZALOGA POHIŠTVA TOVARN

MIZARSKE ZADRUGE
v GORICI-SOLKAN
TRST VIA DEI RETTORII (ROSARIO)
PALAČA MARENZI
PODRUŽNICE: SPLJET, REKA
TELEFON N. 1631

Patent Eternitov Škrilj Hatschek Asbestov Cementni Škrilj

je najboljši material za pokritje hišnih streh, dvoreev in tovarn. Pošiljajo se povsod lastni delavei, da potrebno delo točno dovršijo. Pripravljeni material za zavarovanje zida proti mokroti. ZALOGE V VSEH GLAVNIH MESTIH.

Vprašajte vzorce in kataloge v

Portlandcementnih tvornic Dovje (Lengenfeld) Trst, Scala Belvedere št. 1, Telefon 1057